

הארץ

--	--	--	--	--	--

ide

מתוך כתבת "כאן 11". אינטראקציה אנושית כמשהו להימנע ממנו צילום: תאגיד השידור הציבורי

מחוץ לרשת

כשהתלמיד הוא "לקוח" והמורה רק "מענה אנושי", מי צריך בית ספר?

כתבה שצולמה בתיכון ועסקה באפשרות שתלמידים יעזרו בטכנולוגיות מציאות מדומה ובינה מלאכותית לנוכח הירידה החמורה במספר המורים, מעוררת תהיות לגבי משמעות החינוך באקלים ניאו-ליברלי

יגאל באום

19 ביולי 2022

לפני מספר ימים שודרה במהדורת "כאן 11" כתבה שצולמה בתיכון בתל-אביב ועסקה באפשרות שתלמידים ייעזרו בטכנולוגיית מציאות מדומה (VR) בלימודיהם בבית הספר. בכתבה הוסבר כי הסיבה להכנסת טכנולוגיה חדשנית זו דווקא כעת היא כורח המציאות. בשנים האחרונות מערכת החינוך סובלת מירידה במספר המורים, במיוחד בתחומי המדעים, המתמטיקה והאנגלית. לפי הכתבה, המצב החמיר מאוד מאז משבר הקורונה והגיע עד כדי סכנה לעצם פתיחת שנת הלימודים. עוד מודגש כי מדובר בפיילוט בלבד שמטרתו לבדוק היתכנות.

עולם ההוראה נמצא ללא ספק בבעיה בכל הקשור למערכת היחסים שלו עם פיתוחים טכנולוגיים. זה נכון לא רק בבתי הספר, אלא גם במוסדות להשכלה גבוהה. מערכות החינוך אינן מסוגלות להתקדם במהירות מספקת ולעשות את ההתאמות הנדרשות לפרקטיקות טכנולוגיות חדשות, וזאת בעיקר בשל המורכבות שבשילוב בין תשתיות טכניות שאינן תואמות, מורים ומרצים שאינם בעלי הכשרה מספקת, ובעיקר - מגבלות ארגוניות ובירוקרטיות. יחד עם זאת, ייתכן שהפיילוט המדובר מבשר על מגמה חדשה.

בכתבה מופיעים ארבעה גורמים: נציגת מינהל החינוך בעיריית תל-אביב, תלמידות מבית הספר, מורה ונציגים של החברות הטכנולוגיות שמתפעלות את התוכנות והמכשור ומנחים את התלמידים בכיתה (ולא רואיינו). המורה (לאנגלית) מופיעה בכתבה פעם אחת ולכמה שניות בלבד (אורך הכתבה כשש דקות). הנתח הדל הזה מסמן במידה מסוימת את העתיד הלא מזהיר שצפוי למורים, ואתייחס לכך בהמשך. מנקודת המבט של הפקידות המוניציפאלית, כפי שהוצגה בכתבה, השילוב של טכנולוגיית מציאות מדומה קשורה הרבה פחות לשיפור תהליכי הוראה והרבה יותר לפתרון מצוקת חוסר המורים, שאמנם לא יפסיקו ללמד, אך תפקידם ישתנה לגורם המסייע לתלמידים המתקשים ומספק סוג של מענה אנושי.

ובינה מלאכותית: הטכנולוגיה שמנסה לסייע למורים VR משקפי

אלא שבעוד שהעירייה מייעדת למורים תפקיד של סיוע ופחות של הוראה, התלמידים תופסים את כל הנושא לגמרי אחרת. התלמידות, למשל, התעניינו בעיקר באופציה שמעניקה המציאות המדומה להימנע מהמבוכה של עמידה וההיחשפות מול חבריהן לכיתה, וכן ביכולת שלהן לשלוט בתהליך הלמידה. כפי שאמרה אחת התלמידות: "... פה אתה יודע שאתה לבד. אתה רואה רק את המסך, אתה רואה אנשים שהם לא באמת אמיתיים, אלה אנשים שלא יגידו לך אחר כך דברים". ותלמידה אחרת הוסיפה: "בכיתה יש המון הסחות, כשצריך לדבר מול אנשים".

במילים אחרות, התלמידות, שנולדו בעידן הסמארטפון, התעניינו בהימנעות מאינטראקציות אנושיות ובהגברת השליטה בעולמן. הן רואות בעצם האינטראקציה החברתית בכיתה כדבר מעיק וקשה. בהקשר זה אמרה נציגת העירייה: "בעצם לקחו את עולם הגיימינג ותרגמו אותו לעולם של למידה. ממש לקחו את תוכנית הלימודים והכניסו למחשב, ילד יושב לבד ופשוט מקדם את עצמו בתוכנית הלימודים".

- פרסומת -

נקודות מבט אלה מעלות שתי סוגיות מרכזיות שמאפיינות את העולם הטכנולוגי אליו אנו צועדים: הסוגיה הראשונה היא שליטה בחוויית הקשר עם העולם ובעיקר עם אינטראקציות אנושיות, והסוגיה השנייה היא האחריות המוחלטת של האינדיבידואל המבודד על קידומו האישי מתוך דאגה לאינטרסים שלו בלבד.

לצד מערכת מציאות מדומה הוצגה מערכת העושה שימוש בבינה מלאכותית ללימוד אנגלית צילום: הדס פרוש

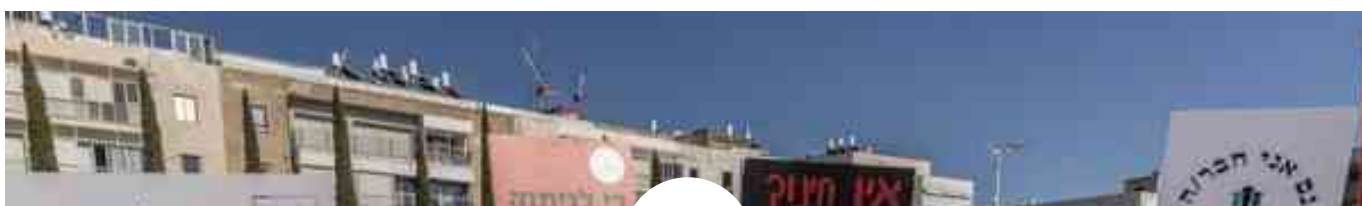
מכתב למקבלי התעודות הטובות

למאות בתי ספר אין מנהל, ומשרד החינוך מוריד את תנאי הקבלה

למרות הערפל הפוליטי, העלאת שכר המורים חייבת לקרות

הטכנולוגיה הדיגיטלית מאפשרת לכאורה שליטה מוחלטת בעולם. שליטה זו היא בעלת משמעויות נרחבות, כמו למשל שליטה בעולם הפיזי, שליטה בזמן ושליטה באינטראקציות החברתיות שלנו. קחו לדוגמה את האופן שבו שיחת טלפון נכנסת הפכה מאירוע טריוויאלי לאירוע הנתפס כהטרדה ופלישה לחלל האיש. גסות רוח, לא פחות. כל זה קרה בתהליך לא ארוך. מי מבינינו שנולד לפני שנות התשעים כנראה מצא את נקודת האור היחידה בבית הספר דווקא במפגש החברתי; כיום האינטראקציה האנושית היא דווקא זו שהצעירים החדשים רוצים להימנע ממנה.

בכתבה מוצגת מערכת נוספת העושה שימוש בבינה מלאכותית ללימוד אנגלית. גם כאן מופיעים נציגי החברות הטכנולוגיות שמספקות את השירות. הם יהפכו להיות בעתיד ספקי שירותי ההוראה דיגיטליים של מערכת החינוך ובעצם השותפים החדשים שלכם, ההורים והתלמידים. למעשה בכתבה מוצגים שלושת הכוחות המרכזיים שיובילו את העולם הטכנולוגי/חברתי העתידי: חברות מסחריות (השוק), השלטון (במקרה זה השלטון המקומי) ומשתמש הקצה, שבמקרה זה מיוצג על-ידי התלמידות, אל ניתן בהחלט לקרוא להן גם "לקוחות".

הפגנת מנהלי בתי ספר בתל אביב, במאי. המורים הם "החוליה החלשה" צילום: תומר אפלבוים

כוחות שלמים שאנו מכירים כיום - מורים, למשל - כנראה ילכו ויתמעטו או שייעלמו כליל. בתהליך שהואץ מאוד במשבר הקורונה, מעמדם של המורים נשחק ופרקטיקות ההוראה עצמן נבחנות באור חדש, שהוא בעיקר כלכלי. בעולם הניאו-ליברלי שבו אנו חיים, כל פעולה חייבת להראות רווח, וחיבור של תלמיד (משתמש קצה) לחברה טכנולוגית (שוק מסחרי) היא, לפחות על פי ההיגיון הניאו-ליברלי, הפעולה הנכונה וההגיונית ביותר. מורים, לצורך העניין, אינם יכולים להראות שורת רווח ולפיכך הם "החוליה החלשה" שיש לוותר עליה. אם נוסיף לכך את הרפורמות החדשות של משרד החינוך המקצועות תקציבים גדולים יותר לכל מנהל ומנהלת בית ספר, נראה כי גם הנושא של המימון בדרך להיפתר.

השאלה שמרחפת כל העת מעל השינויים הטכנולוגיים הללו היא מדוע עדיין צריך בית ספר בכלל. מדוע התלמיד צריך להגיע אל מבנה אחר שאיננו ביתו ושם לשבת בכיתה כשעל ראשו משקפי מציאות מדומה או מול מסך מחשב המופעל באמצעות בינה מלאכותית? האם ממילא האינטראקציות האנושיות (עם חבריו או עם המורים) הופכות למיותרות, שלא לומר מוקצות? האופן היחיד בו בתי הספר יישמרו ומערכת החינוך תישאר פחות או יותר במבנה שאנחנו מכירים כיום, הוא על-ידי הכפפתם להיגיון הניאו-ליברלי. מאפייניו המרכזיים של שינוי זה יהיו בידודו החברתי של הסובייקט וחיבורו במקביל למנגנוני רווח כלכלי.

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

🔔 בתי ספר 🔔 מערכת החינוך 🔔 מורים 🔔 בינה מלאכותית

בוגר "בצלאל" בתקשורת חזותית ובעל תואר שני בתקשורת מחקרית מאוניברסיטת חיפה. לקראת לימודי דוקטורט בתקשורת. מחלוצי האינטרנט בישראל, מורה ומרצה בתחום.

חוקר את הרשת יותר מ-20 שנה ומלווה את התפתחות הטכנולוגית מהירה עד כדי כך שהיא מציבה את האנושות בפני אתגרים מורכבים מאי פעם, אלא שבני האדם נוהגים להתייחס לטכנולוגיה כפי שדג מתייחס למים.

הבלוג יציג נקודת מבט ביקורתית לאור המצב הזה.

פרסומת: הקוד של עולם הקוד: המדריך לבחירת בית תוכנה לסטארט אפ שלכם

Recommended by

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

ממומן

Bunline™ / סוף סוף יש מיישר בוחן שעובד ראמת!

ממומן

mako / מהו המקצוע הכי מסקרן בשוק העבודה זיוח?

בלונים / והרי התחזית: תל-אביבים מלידה, אתם על זמו שאול

בלונים / באיזה קטע הוא מתעלם ממך כאילו שאת...

ממומן

אס"י - ארגון סוכרתיים ישראל
לי / חדש בים המלח:
טיפול בתאי לחץ

ממומן

ריאלי / טעות של בני
+55: משלמים 25% על
רווחי הון במקום לדרוש

בלוגים / "לא באנו לשבעה
על יצחק שמיר כי גם
אנחנו ישבנו"

בלוגים / מה בא קודם?
נרטיב בטחוני או טיפול
בילדים

ממומן

שקם אלקטריק דיוטי פרי /
מחשב נייד מבית אסוס
ב-\$200 בלבד

ממומן

3 / Vortex.co.il דברים
שיקרו לגוף שלך אחרי
שתפסיק לאכול מתוקים

בלוגים / עו"ד עמית חדד -
המתנה שלא מפסיקה
לתת, לתביעה

בלוגים / הולך להיות חם,
זה כבר ברור. אבל כמה
חם?

תגובות

שם

הזינו שם שיוצג באתר

להוספת תגובה
מזוהה

לבחירת השם
כנינוי קבוע

תגובה

משלוח תגובה מהווה הסכמה לתנאי השימוש של אתר הארץ

שלחו

▼ מהאחרונה לראשונה

סדרו את התגובות

05:23 **כדי להפריט**

5

0 **י** 1 **ל**

צריך לצמצם את המערכת הציבורי ילהפוך אותה לבלתי נסבלת. ראו דואר ישראל. בהעדר

4

כשיש פטיש 20:50

2 0

הרבה בעיות נראות כמו מסמר

הגיבו

דווחו כפוגעני

3

לומי 17:51

0 0

לא צריך ללכת לבית הספר כדי ללמוד ולקבל חינוך והשכלה, לפחות מבחינת ההורים בעת הספר הוא סידור לילדים והמורה זה בייביסיטר. טכנולוגיות ללמידה מרחוק זה דבר מצוין, אם יוכר רשמית שבית הספר זה סידור לילדים גם לא תהיה סיבה שמשלם המסים יממן שירותי בייביסיטר.

הגיבו

דווחו כפוגעני

2

אברום רותם 17:34

9 1

השאלה היא לא אם צריך בית ספר, אלא למה אנשים מתחום הטכנולוגיה והמנהל חושבים שהם מבינים בחינוך, ומציעים הצעות כיצד לעשות חינוך. אכן, כלי כזה או אחר, יכול בהחלט להיות אמצעי עזר ללומד כמו גם למלמד, לצד למידה בבית ספר, כשהמימד החינוכי-החברתי, שהוא מפתח בהתפתחות אישית, ודאי של לומדים צעירים (כמו גם עובדים מן השורה מבוגרים... ;-), הוא במרכז. כל פתרונות קסם חלקיים, כמו מערכת חינוך איכותית בפינלנד לדוגמא, שלצידה אחוז התאבדויות בין מתבגרים בין הגדול בעולם, הם פתרונות חלקיים. האתגר הוא ברמת מדינה, ולא בממלכה פקידותית של חינוך כזה או אחר. מה שבהחלט ניתן להסכים - מערכת החינוך (גם בעולם בחלקה, אך בואו נתמקד בנו) פשטה את הרגל. אין כמעט יותר חינוך בישראל. האשליה שכלי ממוחשב כזה או אחר, עם AI כזו או אחרת תעשה משהו לאין-חינוך, היא אשליה טראגית. חברה מתמסרת למטרים חברתיים ודאי כלכליים. בה מערכת החינוך מתסבכת למרחבי

הגיבו קראו עוד

תקשורת מחקרית 18:09 ← אברום רותם

0 0

זה לא טכנולוגיה

0

1

👍👎

נכון.. לא צריך... יאללה ביי..

דווחו כפוגעני

הגיבו

Find Your New Favou
bookdepository.com

תוכן שיווקי

מדדים של קסם

4 עובדות מעניינות על מדד ה-S&P 500

מאת: יגאל באום

4 חברות ענק אמריקאיות מתחום הפיננסים שכדאי להכיר

תוכן שיווקי

4 גורמים להתחשב בהם כשמנתחים את שוק הדיור בארה"ב

תוכן שיווקי

5 מאפיינים של בנקים איזוריים אמריקאיים

תוכן שיווקי

